
Bat Nha: een Koan

Originele Engelse versie:

[Bat Nha: a Koan | Plum Village](#)

De compassievolle reactie van zenmeester Thich Nhat Hanh op de vervolging van zijn studenten in Vietnam

"De koan 'Bat Nha' is de koan van iedereen. Het is de koan van elk individu en elke gemeenschap. De koan kan worden beoefend door een Bat Nha-kloosterling, een monnik of non die aan een boeddhistisch instituut in Vietnam studeert, een hoogwaardigheidsbekleder in de boeddhistische kerk van Vietnam, een politieagent, een katholieke priester, een protestantse dominee, een lid van het Politbureau, een lid van het Centraal Comité, een kranten- of tijdschriftredacteur, een intellectueel, een kunstenaar, een zakenman, een leraar, een journalist, een abt of een abdis, een internationale politieke leider of ambassadeur. Bat Nha is een kans, want Bat Nha kan je helpen om duidelijk te zien wat je eerder niet kon of wilde zien".

*Zoek niet alleen naar wat je wilt zien,
dat zou zinloos zijn.
Zoek niets,
maar laat het inzicht een kans krijgen om uit zichzelf te komen.
Dat inzicht zal je helpen om je te bevrijden.*

Bat Nha is een klooster in de centrale hooglanden van Vietnam, het is een gemeenschap van monniken en nonnen die door de Vietnamese regering worden vervolgd en het is de grote crisis van het Vietnamees boeddhisme aan het begin van de 21e eeuw.

Een koan (in het Chinees bekend als *gong an* [公案], en in het Vietnamees als *cong an* [công án]) is een meditatiemiddel, een speciaal soort zenraadsel. Koans worden niet opgelost met het verstand maar met de beoefening van mindfulness, concentratie en inzicht. Een koan kan individueel of collectief beschouwd en beoefend worden en zolang hij niet is opgelost, is een koan verontrustend. Een koan is als een pijl die ons lichaam doorboort en die we er niet uit kunnen krijgen. Zolang hij daar zit kunnen we niet gelukkig noch in vrede zijn. Toch komt de pijl van de koan niet echt van buitenaf en is hij ook geen ongeluk. Een koan is een kans om diep te kijken en onze zorgen en verwarring te ontstijgen. Een koan dwingt ons om de grote vragen van het leven aan te pakken, vragen over onze toekomst, over de toekomst van ons land en over ons eigen ware geluk.

Enkele van de bekendste zenkoans zijn "De cipres op de binnenplaats", "Als alles terugkeert naar het ene, waar keert het ene dan naar terug?", "Heeft een hond een Boeddha-natuur?" en "Wie roept de naam van de Boeddha aan?" Vietnams grote leiders en staatslieden hebben lang de kunst van het diep kijken in koans beoefend en veel beroemde koans zelf aangedragen¹. Zenmeester Tue Trung, wiens broer generaal Tran Hung Dao de invasie van Genghis Khan weerstond, schonk de krachtige koan "Alle verschijnselen zijn vergankelijk. Alles wat geboren wordt, moet uiteindelijk sterven. Wat wordt er geboren en wat sterft er?"

Een koan kan niet worden opgelost met intellectuele argumenten, logica of rede, noch door debatten over bijvoorbeeld de vraag of er alleen maar geest of materie is. Een koan kan alleen worden opgelost door de kracht van juiste mindfulness en juiste concentratie. Als we eenmaal in een koan zijn doorgedrongen, voelen we opluchting en hebben we geen angst of vragen meer. We zien ons pad en realiseren grote vrede.

"Heeft een hond een Boeddhanatuur?" Als je denkt dat het het probleem van de hond is of hij al dan niet de Boeddhanatuur heeft of als je denkt dat het slechts een filosofisch raadsel is, dan is het geen koan. "Waar keert het ene naar terug?" Als je denkt dat dit een vraag is over de beweging van een externe objectieve realiteit, dan is dat ook geen koan. En als je denkt dat Bat Nha alleen een probleem is voor 400 monniken en nonnen in Vietnam, een probleem dat gewoon een 'redelijke en passende' oplossing nodig heeft, dan is ook dat geen koan. Bat Nha wordt echt een koan als je het begrijpt als je eigen probleem, een probleem dat je eigen geluk, je eigen lijden, je eigen toekomst en de toekomst van je land en je volk diep raakt. Als je de koan niet kunt oplossen, als je niet kunt slapen, eten of in vrede kunt werken, dan is Bat Nha jouw koan geworden.

'Mindfulness' betekent ons bewustzijn van iets, het dag en nacht in ons hart houden. De koan moet elke seconde, elke minuut van de dag in ons bewustzijn blijven en ons geen moment verlaten. De mindfulness moet continu en ononderbroken zijn. Voortdurende mindfulness leidt tot concentratie. Tijdens het eten, aankleden, plassen en poepen moet de beoefenaar zich van de koan bewust zijn en er diep in kijken. De koan staat altijd vooraan in je geest. "Wie is de Boeddha wiens naam we moeten aanroepen? Wie roept aan? Wie ben ik?" Dat moet jij uitzoeken. Zolang je er nog niet achter bent, heb je geen doorbraak, ben je nog niet helemaal wakker, heb je het nog niet begrepen.

IK BEN EEN KLOOSTERLING UIT DE BAT NHA-GEMEENSCHAP. Bat Nha is mijn koan en ik heb de mogelijkheid om er elk moment van mijn dagelijks leven diep in te kijken. Elke dag overweeg ik de koan van Bat Nha: ik zit ermee in meditatie, ik loop ermee in aandacht, hij is bij mij als ik kook, mijn kleren was, groente schil of de vloer veeg; Bat Nha is elk moment mijn koan. Ik moet mindfulness en concentratie genereren, want voor mij is het een kwestie van leven en dood, van mijn idealen en mijn toekomst.

We zijn succesvol geweest in onze beoefening, want ondanks alle onderdrukking en intimidatie kunnen velen in onze gemeenschap nog steeds lachen en fris zijn als bloemen. We zijn nog steeds in staat om vrede en liefde te genereren en we laten ons niet naar beneden trekken door zorgen, angsten of haat. Toch zijn er ook mensen onder ons die nog steeds lijden, die gebukt gaan onder het trauma van de dagen dat Bat Nha en de Phuoc Hué Tempel werden aangevallen. Een van de nonnen bood onze leraar een inzicht-gatha aan. Ze schreef: "Het Bat Nha van gisteren is regen geworden, die op de aarde valt en het zaad van ontwaken doet ontkiemen". Deze non is amper 18 jaar oud, nog geen twee jaar geordineerd, maar ze is met succes doorgedrongen tot de koan van Bat Nha.

Het enige dat we willen, is oefenen. Waarom kunnen we dat niet? De senior monniken van Vietnam willen ons beschermen en ondersteunen. Waarom houdt de regering hen tegen? Wij weten niets van politiek, het interesseert ons helemaal niet. Waarom blijven ze ons dan beschuldigen van inmenging in de politiek en zeggen ze dat Bat Nha een bedreiging is voor de nationale veiligheid? Waarom was het uiteendrijven van Bat Nha zo belangrijk dat ze hun

toevlucht namen tot ingehuurde bendes, laster, bedrog, mishandeling en bedreigingen? De aanvallers hadden de leeftijd van onze vaders en ooms; hoe konden ze ons dat aandoen? Als de regering ons verbiedt om samen te leven en ons tot aan de laatste persoon dwingt om ons in alle richtingen te verspreiden, hoe kan onze gemeenschap dan ooit worden herenigd? Waarom kunnen mensen in andere landen onze traditie vrijelijk beoefenen en wij niet? Deze vragen komen voortdurend op en ze zullen niet zomaar weggaan. Ze vragen om een antwoord.

Tijdens zitmeditatie, loopmeditatie, of het luisteren naar een Dharmalezing, tijdens het koken, tuinieren of ander werk in mindfulness genereren we de energie van mindfulness en concentratie. Deze energie is als vuur dat alle rondspokende gedachten en vragen verbrandt.

Het Bat Nha van gisteren was geluk. We konden trouw zijn aan onszelf en leven zoals we wilden. Voor het eerst in ons leven bevonden we ons in een omgeving waarin we open konden spreken en onze diepste gedachten en gevoelens konden delen met onze broers en zussen, zonder achterdocht, zonder angst voor verraad. We hadden als jonge mensen de kans om de wereld te dienen in de geest van echte broederschap en zusterschap. Dat was het grootste geluk. Toen werd Bat Nha een nachtmerrie. Maar niemand zal ons ooit de innerlijke vrijheid afnemen die we daar ontdekten. Ik heb mijn weg gevonden. Of Bat Nha nu wel of niet bestaat, ik ben niet meer bang. Ik kan zien dat Bat Nha regen is geworden die het onverwoestbare diamanten zaad van ontwaken in ons helpt ontkiemen. Ook al werden we weggejaagd uit Phuoc Hué en is Bat Nha er niet meer, de zaden van ontwaken die in ons hart geplant zijn, kunnen nooit meer worden weggenomen. Thay heeft elke leerling van hem geleerd om een Bat Nha, een Phuong Bo² te worden. Wij zijn Thay's voortzetting en we weten dat we in de toekomst veel meer Bat Nha's en Phuong Boi's zullen stichten.

We hebben het zaad al en we hebben ons pad al, dus we zijn niet langer bang voor de toekomst van onszelf of van ons land. Morgen zullen we de kans hebben om hen te helpen, die ons vandaag vervolgen. Misschien zien zij dat nu niet, maar later zullen ze het begrijpen. We weten dat velen van degenen die ons hebben aangevallen en hebben laten lijden de waarheid al beginnen te zien. Vooroordelen en verkeerde opvattingen, zoals die van de bouwers van de Berlijnse Muur, storten uiteindelijk in en vallen uiteen. Het is niet nodig om je zorgen te maken of te wanhopen. We kunnen net zo helder lachen als de ochtendzon.

IK BEN EEN POLITIECHEF IN VIETNAM. In eerste instantie geloofde ik dat het bevel van mijn meerderen om Bat Nha weg te vagen gerechtvaardigd moest zijn geweest, dat het in het belang van de nationale veiligheid moest zijn geweest. Ik vertrouwde mijn superieuren. Maar toen ik het bevel opvolgde, zag ik dingen die mijn hart braken. Bat Nha is de koan voor mijn leven geworden. Ik kan niet eten, ik kan niet slapen, ik woel de hele nacht. Ik vraag me af wat deze mensen gedaan hebben, dat ik ze moet behandelen als reactionairen en een bedreiging voor de openbare veiligheid? Zij lijken zo vredig - maar ik heb helemaal geen rust. Als ik geen vrede in mijn hart heb, hoe kan ik dan de vrede in de maatschappij bewaren?

De jonge monniken en nonnen hebben geen wetten overtreden. In feite waren wij degenen die samenwerkten met mensen die hun eigendom in beslag namen. We dwongen hen de plek te verlaten, die ze mee opbouwden, de plek waar ze al jaren vredig leefden. We hebben alles gedaan om hen te dwingen te vertrekken, maar toch hielden ze stand. Ze leken zoveel liefde voor elkaar te hebben, er leek iets te zijn dat hen verbond. Ze leefden op zo'n integere manier. Ook al waren ze jong, niemand van hen werd aangetrokken door roken, drugs of

lege seks. Ze leefden eenvoudig, aten veganistisch, zaten in meditatie, luisterden naar soetra's, deelden met elkaar en deden niemand kwaad. Hoe kunnen we zeggen dat zij gevaarlijk waren? Ze hebben nooit iets tegen de overheid gezegd of gedaan. We kunnen in alle eerlijkheid niet zeggen dat ze reactionairen zijn of betrokken bij de politiek. En toch hebben we hen daarvan beschuldigd en met alle mogelijke middelen proberen te verdrijven: we hebben hen bedreigd, we hebben elektriciteit en water afgesloten, we hebben hen vele maanden lang elke nacht lastiggevallen en steeds weer geëist dat ze hun identiteitspapieren lieten zien; we hebben alles gedaan wat we konden om hun geest te breken. Maar zij maakten ons nooit verwijten, ze boden ons thee aan, ze zongen voor ons en ze vroegen of ze foto's met ons konden maken als souvenir.

Ten slotte namen we bendes in dienst om hun gemeenschap te vernietigen, aan te vallen en te verdrijven. Wij moesten in burger aanwezig zijn om hun leiders te identificeren en aan te wijzen, zodat de schurken hen konden neutraliseren en ontvoeren. Ze hebben niet één keer teruggevochten. Hun enige wapens waren het zingen van de naam van de Boeddha, in meditatie zitten en hun armen in elkaar haken om te voorkomen dat we hen zouden scheiden, terwijl we hen in de wachtende auto's dwongen. De centrale regering stuurde zelfs een generaal-majoor om de aanval te coördineren. Waarom moesten we zo'n enorme macht van de centrale tot de lokale overheid mobiliseren om een groep jonge mensen met lege handen en onschuldige harten te breken?

En waarom kostte het ons meer dan een jaar om ze eruit te schoppen? Wat was er in die tempel dat hen zo vastbesloten maakte om te blijven? Elke dag aten ze slechts twee veganistische maaltijden, hielden drie sessies van zitmeditatie, een lezing en een loopmeditatie. Waarom waren ze met zoveel, zo jong en toch zo harmonieus met elkaar samenlevend? Sommigen van hen hadden universitaire diploma's, sommigen waren zonen en dochters van hooggeplaatste ambtenaren, sommigen hadden een carrière en goed betaalde banen; maar ze lieten dat allemaal achter voor een eenvoudig leven. Wat was er zo goed dat het zoveel jonge mensen aantrok? Hoe kunnen we zeggen dat ze misleid zijn - door de honingzoete woorden van een persoon die in het Westen woont - om tegen de regering te zijn?

Mijn bevelen kwamen van boven en ik moest gehoorzamen, maar ik schaam me diep. Aanvankelijk dacht ik dat het slechts tijdelijke maatregelen waren in het belang van het land, in het belang van het behoud van de nationale eenheid. Nu weet ik dat de hele operatie bedrieglijk, wreed en beledigend voor het menselijk bewustzijn was. Ik ben gedwongen om deze gedachten voor mezelf te houden. Ik durf ze niet te delen met de officieren van mijn eenheid, laat staan met mijn superieuren. Ik kan niet vooruit en ik kan niet terug; ik ben een radertje in de machine en ik kan er niet uit. Wat moet ik doen om trouw aan mezelf te blijven?

IK BEN LID VAN DE BOEDDHISTISCHE KERK VAN VIETNAM. Bat Nha achtervolgt me dag en nacht. Ik weet dat die jonge kloosterlingen de ware Dharma beoefenen. Iedereen die met hen in contact is gekomen, bevestigt dit. Waarom kunnen we hen dan niet beschermen? Waarom moeten we leven en ons gedragen als overheidsfunctionarissen? Wanneer zal ik mijn droom om religieus te kunnen leven zonder politieke inmenging waar maken? Tijdens de periodes van buitenlandse kolonisatie of de Diem en Thieu-regimes hadden boeddhisten het zwaar; maar kloosterlingen werden nooit zo streng gecontroleerd als nu. Wat de functionarissen vandaag de dag willen is een boeddhisme dat gebaseerd is op blind geloof

en rituelen, niet een boeddhisme dat echte spirituele leiding biedt en het vermogen heeft om een ethische manier van leven te bevorderen. Ze zijn bang voor een boeddhisme dat krachtig spiritueel leiderschap biedt en ze accepteren alleen religieuze organisaties die gecontroleerd en gemanipuleerd kunnen worden. Maar toen de Boeddha leefde, weigerde hij zich te onderwerpen aan overheersing, zelfs niet aan die van koning Ajatasattu. Tijdens de Franse kolonisatie en de Diem-, Ky- en Thieu-regimes vochten onze voorouders voor onze vrijheid. Waarom gaan we daar niet mee door? Waarom hebben we het ons toegestaan instrumenten te worden van een beleid dat ons ideaal van dienstbaarheid, ons nobele streven om te ontwaken met voeten treedt?

In eerste instantie dacht ik dat als ik met de regering meewerkte, ik op zijn minst een kans zou hebben om wat van Boeddha's werk te doen, omdat ik niets zou kunnen doen als ik me tegen de regering verzette. En dus leed ik in stilte aan de kritiek en minachting van mijn collega's, omdat ik binnen het systeem bleef. Na een tijdje zag ik echter in dat ik juist dankzij de capaciteiten en de moed van de mensen die buiten de boeddhistische kerk protesteerden, boeddhistische werk mocht doen - zij het op beperkte schaal. Wanneer de geschiedenis van het Vietnamees boeddhisme wordt geschreven, hoe zal ik dit dan verantwoorden? Mijn doel was om het boeddhisme te laten herleven, om het volk en het land te dienen, niet om deel uit te maken van een systeem dat bestaat om boeddhisten te monitoren en te controleren.

Die eerbiedwaardige, die de monniken en nonnen steunde en ze in zijn tempel liet wonen en oefenen, werd gedwongen zijn steun in te trekken. Hij had niet de kracht om zich te verzetten. Hij werd gedwongen om zijn leraar en zijn vrienden te verraden en de diepe gelofte, die hij nog maar een paar jaar geleden aflegde, te breken. Het is een tragedie voor hem. Maar wie is die monnik? Is hij iemand anders dan ik of toch niet? Hij is in mij. Ik word ook onder druk gezet en durf niet te doen of te zeggen wat ik echt geloof om mijn geestelijke kinderen en jonge broers en zussen te beschermen. Is het niet mijn diepste verlangen om 'de toekomstige generaties te leiden en mijn schuld van dankbaarheid aan de Boeddha terug te betalen'? Als dat zo is, hoe kan ik dan rechtvaardigen dat ik er hulpeloos bijstond en toekeek hoe de jonge monniken en nonnen, mijn spirituele nakomelingen, onderdrukt, vernederd en vertrapt werden? Hoe kan ik mijn geestelijke kinderen, mijn voortzetting in de ogen kijken? Wat is mijn ware gezicht? Wie ben ik?

We zijn broers en zussen, kinderen van de Boeddha. Is het omdat onze beoefening van broederschap niet stevig genoeg is dat ze ons uiteen hebben kunnen spelen, dat we vervallen zijn tot elkaar de schuld toeschuiven, elkaar te haten? Volgens Boeddha's lessen over non-dualiteit - of we nu de Verenigde Boeddhistische Kerk of de Boeddhistische Kerk van Vietnam aanhangen - zijn we nog altijd broers en zussen in dezelfde familie. We zouden kunnen doen wat we moeten doen zonder dat we elkaar bestrijden of tegenwerken, zonder elkaar als vijanden te zien. Is deze vijandschap ontstaan omdat onze beoefening nog steeds zwak is? Is dit gebeurd omdat onze geestelijke kracht niet groot genoeg is? Maar we hebben toch zeker een les geleerd: als we elkaar kunnen accepteren en ons met elkaar kunnen verzoenen, kunnen we nog steeds onze broederschap en zusterschap laten herleven, het vertrouwen van onze medeburgers voeden en een voorbeeld zijn voor iedereen. Ook al hebben we dit uitgesteld tot het te laat is, de situatie kan nog altijd gered worden. Eén moment van ontwaken is genoeg om de situatie te veranderen.

Het lijkt erop dat de monniken en nonnen van Bat Nha deze les hebben geleerd. Zelfs toen ze aangevallen en verdreven werden toonden ze nooit enige wrok tegen de eerbiedwaardige abt die hen al die jaren onderdak had gegeven. Zij wisten dat hij onder zware druk stond om hen te verdrijven en dat hij uiteindelijk zwichtte. Als wij binnen de boeddhistische kerk in het nauw gedreven worden om onze eigen broers en zussen te verraden, gebeurt dat omdat onze spirituele integriteit nog niet sterk genoeg is. Hoe kunnen we met heel ons hart vastberaden genoeg zijn in onze dagelijkse beoefening om de geestelijke kracht te verwerven die we nodig hebben? Alleen als we begrijpen, kunnen we liefhebben. Als we elkaar liefhebben kunnen we elkaar niet als vijanden zien. Zolang we elkaar als vijanden zien, zullen we ten prooi vallen aan schema's van verdeeldheid en scheiding.

Bat Nha is niet alleen een probleem dat door de Centrale Boeddhistische Kerk van Vietnam opgelost moet worden. Bat Nha is een koan, de uitdaging van ons leven. Hoe kunnen we het zo oplossen dat we ons niet hoeven te schamen voor onze voorouders? Waarom kan ik mijn gedachten en gevoelens niet delen met mijn vrienden in de Centrale Boeddhistische Kerk van Vietnam? Waarom mogen we onze standpunten niet met elkaar in overeenstemming brengen? Waarom moeten we onze gedachten en gevoelens verbergen?

Vietnamese boeddhisten hebben de Boeddha, de Dharma en de Sangha de afgelopen tweeduizend jaar gerespecteerd en gevolgd. Maar nu werden er groepen mensen ingehuurd die schoenen droegen in de Boeddha-zaal, die beledigende spandoeken op het altaar zetten, die schreeuwden en vloekten en menselijke uitwerpselen naar eerbiedwaardige monniken gooiden. Die heilige voorwerpen vernielden en die monniken en nonnen met geweld aanvielen, sloegen en uit hun tempel verjoegen. Het waren regeringsfunctionarissen die hen inhuurden en zeiden dat zij boeddhisten waren. Dit is een lelijke smet op de geschiedenis van het boeddhisme in Vietnam. We walgen ervan en worden er ziek van, maar waarom durven we ons niet uit te spreken? Kan de Boeddhistische Kerk van Vietnam, waarvan de leden werden belasterd, vals beschuldigd en erin geluist door de regering, deze belediging van zich afschudden en de onschuld van de Vietnamese boeddhisten aantonen?

IK BEN EEN HOOGGEPLAATST LID VAN DE COMMUNISTISCHE REGERING VAN VIETNAM. Bat Nha is voor mij een kans om diep naar de waarheid te kijken en vrede in mijn eigen hart en geest te vinden. Als ik geen vrede heb, hoe kan ik dan gelukkig zijn? Maar hoe kan ik vrede hebben, als ik niet echt geloof in het pad dat ik bewandel en al helemaal niet als ik geen geloof of vertrouwen heb in degenen die ik mijn kameraden noem? We mogen dan wel bondgenoten zijn, maar dromen we dezelfde droom? Waarom kan ik mijn echte gedachten en gevoelens niet delen met degenen die ik mijn kameraden noem? Ben ik bang om aangeklaagd te worden? Om mijn positie te verliezen? Waarom moeten we allemaal precies hetzelfde zeggen als niemand van ons het gelooft? Is dit niet een kwestie van 'De nieuwe kleren van de keizer', waarin alle leden van het hof van de keizer zweren dat de keizer een mooi gewaad draagt, terwijl hij in feite helemaal naakt is?

Mijn grootste droom is dat mijn eigen geluk in harmonie met het geluk van mijn land is. Net zoals bomen hun wortels hebben en water zijn bron heeft, heeft ons vaderland zijn erfenis van spiritueel inzicht. De Ly-dynastie was de meest vreedzame en mededogende dynastie in de geschiedenis van ons land. Onder de Tran-dynastie was de eenheid van het volk sterk genoeg om de aanvallen uit het Noorden af te slaan. Deze eenheid was mogelijk dankzij de bijdrage van het boeddhisme als een inclusief en accepterend spiritueel pad, dat samen kon

bestaan met andere spirituele en ethische tradities, zoals Taoïsme en Confucianisme. Zo'n land hoefde nooit iemand te verjagen of uit te schakelen.

Ik heb de kans gehad om te studeren. Ik weet dat het boeddhisme geen theïstische religie is, maar stevig humanistisch. Het boeddhisme is ruimdenkend en ondogmatisch, het heeft de geest van rationeel onderzoek. In deze nieuwe eeuw kan het boeddhisme hand in hand gaan met wetenschap. 'Wetenschap' betekent hier de geest van het wetenschappelijk onderzoek, de bereidheid om oude opvattingen los te laten en nieuwe te omarmen, die dichter bij de werkelijkheid staan. Moderne wetenschap is ver voorbij de traditionele wetenschap gegaan, m.n. op het gebied van de kwantumfysica. Is wat ik in het verleden voor wetenschap aannam nog steeds wetenschap? Geest en materie zijn slechts twee verschijningsvormen van één werkelijkheid. Ze bevatten elkaar en zijn afhankelijk van elkaar om zich te kunnen manifesteren. Moderne wetenschap steekt al haar energie in het overwinnen van dualistische denkwijzen, zoals het onderscheid tussen geest en materie, binnen en buiten, subject en object, ruimte en tijd, massa en snelheid enzovoort. Als ik nog steeds gevangen zit in mijn woede, angst, verlangen en onderscheiden, dan kan mijn geest niet genoeg verzameld en geconcentreerd zijn om de waarheid te zien. Hoe geavanceerd de instrumenten ook zijn die ik gebruik, achter al die technologie zit nog steeds de geest die observeert.

In mijn hart weet ik dat mensen de revolutie vurig steunden omdat ze van hun land hielden, niet van een ideologie. Als de steun van het volk alleen gebaseerd was geweest op een ideologie en niet op hun diepe liefde voor het land, dan zouden we zeker hebben gefaald. Ik weet dat in de jaren veertig van de vorige eeuw sommigen van ons uit ijverige, fanatieke toewijding aan een ideologie revolutionairen die zij aan zij met ons vochten tegen buitenlandse agressoren, verpletterden en vermoordden. Tot op de dag van vandaag zijn de wonden van die tijd niet geheeld.

Wat de klassenstrijd betreft moet ik me afvragen: "Welke klasse heeft nu de macht? Het proletariaat of de kapitalisten? Bestaat er zoiets als 'Het Volkskapitalisme' of is dat slechts een handige fictie?"

Als we succesvol willen zijn, moet het beleid van de Partij de diepe wensen van het volk weerspiegelen (Y Dang, Long Dan). De diepe wens van het volk is dat monniken en nonnen de vrijheid hebben om te beoefenen en de wereld te helpen naar hun ideaal, in overeenstemming met de wetten van het land. De diepe wens van het volk is dat iedere burger zijn of haar mening kan geven zonder angst voor aanklacht of arrestatie. De diepe wens van het volk is om religie te scheiden van politiek, en politiek uit de religie te halen. Als de diepe wens van het volk vervuld wordt, zal er van nature eenheid zijn en zal de Partij gesteund worden. Als de Partij in harmonie was met de harten van het volk zou de Partij niet langer op hoeven te roepen tot eenheid of steun. Dat is de wens van het volk. Wat is het beleid van de partij?

Ik weet dat tijdens de Tran- en Ly-dynastieën de boeddhistische geest van inclusiviteit de hele natie verenigde. Dankzij die geest had iedereen die van zijn land hield de kans om bij te dragen aan de opbouw en de bescherming van de natie en werd niemand uitgesloten. Deze boeddhistische geest van inclusiviteit wordt 'gelijkmoedigheid' genoemd en is een van de vier boeddhistische deugden naast liefdevolle vriendelijkheid, mededogen en vreugde. Inclusiviteit is een kostbaar spiritueel erfgoed, een culturele schat. Ik weet dat koningen en

politici tijdens de Ly- en Tran-dynastieën het boeddhisme beoefenden net als het volk. Door zich aan de boeddhistische voorschriften te houden, vegetarisch te eten en goede werken te doen, verwierven zij het vertrouwen van hun volk.

Hoe kunnen we het afschuwelijke sociale kwaad van drugsmisbruik, prostitutie, gokken, geweld, corruptie en machtsmisbruik uitbannen, als de ambtenaren die verantwoordelijk zijn voor de afschaffing ervan zelf in dat kwaad verstrikt raken? Hoe kan het regeringsbeleid van 'cultuurdistricten' en 'cultuurdorpen' ooit succesvol zijn als het slechts gebaseerd is op plichtmatige inspecties en straf? Wie is degene die gecontroleerd moet worden en wie is degene die gestraft moet worden?

Ik weet dat elk gezin dat de Aandachtsoefeningen beoefent, van vrede, vreugde en geluk geniet. De afgelopen tweeduizend jaar heeft het boeddhisme mensen geleerd hoe ze een ethisch leven kunnen leiden, vegetarisch kunnen eten en de Aandachtsoefeningen kunnen naleven. Vegetarisch eten is een teken van meesterschap over de hunkerende begeerte van de geest, van het niet toegeven aan verlangens. Wanneer boeddhisten een vegetarisch dieet volgen, de Aandachtsoefeningen naleven en goede daden verrichten, doen ze dat vrijwillig en niet uit angst voor geweld of straf. Op dit moment zijn het de jonge monniken en nonnen van Bat Nha die zo leven en een nieuwe impuls geven aan deze ethische manier van leven. Ze kunnen slagen. Waarom willen we ze dan onderdrukken en wegvagen? Zijn we bang dat het ten koste van ons zal gaan als ze massaal gesteund worden? Waarom kan ik mijn hart niet openen om te oefenen zoals zij, om één te zijn met hen en gebruik te maken van hun steun? Waarom kunnen we niet doen wat de koningen van de Tran- en Ly-dynastieën deden? Is het omdat we Marxisten zijn, dat we geen toevlucht zouden mogen nemen tot de Boeddha, de Dharma en de Sangha, om vegetarisch te eten en de Aandachtsoefeningen te beoefenen?

Ik weet dat er in de partij en de regering op dit moment veel mensen zijn, die beweren open te staan voor religie en spiritualiteit. In feite geloven alle hoge functionarissen in zaken als feng shui, het lot, psychische krachten en zelfs het idee om het leven van een persoon te verlengen door levensjaren van iemand anders over te dragen. Ze zijn van het ene uiterste in het andere gevallen. En toch beweren ze naar buiten toe niet bijgelovig te zijn.

De Ly- en Tran-koningen geloofden echt in een pad van deugdzaamheid en spiritualiteit. Velen van hen leefden een voorbeeldig ethisch leven, de mensen hadden vertrouwen in hen en raakten geïnspireerd om hetzelfde te doen. Een koning wist hoe hij de Aandachtsoefeningen moest beoefenen, hij volgde een vegetarisch dieet, stuurde dekens naar gevangenis en ging de steden en dorpen in om de mensen te ontmoeten en te zien hoe ze werkelijk leefden en leden. Een koning die weet hoe hij zitmeditatie moet doen, diep in koans kan kijken, zes keer per dag 'Opnieuw beginnen' beoefent; die weet hoe hij commentaren op de soetra's moet schrijven, hoe hij zijn toevlucht kan nemen tot de wijze raad van een zenmeester die hij respecteert als nationaal leraar en de troon afstaat aan zijn zoon om een eenvoudige monnik op de Yen Tu-berg te worden - zo'n koning kan een groot voorbeeld van moraliteit zijn voor de hele natie.

Tegenwoordig manen wij overheidsfunctionarissen en elkaar voortdurend om "het deugdzaam voorbeeld van Ho Chi Minh te bestuderen en te volgen". Maar wie is degene die het goede voorbeeld geeft aan zijn kameraden? Het Mahayana Boeddhisme leert dat jij die persoon moet zijn. Jij moet het rolmodel zijn. Jij moet op die manier leven. Alleen dan

inspireer je anderen om hetzelfde te doen. Ik moet die persoon zijn. Ik weet dat corruptie en machtsmisbruik een nationale ramp geworden zijn. We betreuren het al zoveel jaren en toch wordt de situatie elke dag erger. Waarom? Is het omdat ik alleen maar trots kan opscheppen over het glorieuze verleden van mijn voorouders en niet in staat ben om te doen wat zij deden? En als er vandaag de dag jonge mensen zijn die het daadwerkelijk doen, waarom blokkeren en onderdrukken we ze?

De Bat Nha-situatie is wellicht begonnen met een reisbureau dat eigendom is van een hoge politieagent. Al snel ging het om hotels, toen om visa en uiteindelijk om machtsmisbruik en wraak. Nu is het beleid geworden dat het hele land moet volgen. Misschien heb ik niet de tijd genomen om dit te onderzoeken. Ik ga eenvoudigweg mee met valse rapporten en sta toe dat de mensen die onder mijn toezicht staan leugens, bedrog en onderdrukking inzetten tegen deze zachtaardige mensen die de samenleving nooit hebben verstoord. Uiteindelijk word ik in een positie gebracht waarin ik de vijand word van wat ik ooit koesterde. Zijn mijn ware vijanden echt buiten mij? Mijn vijanden bevinden zich in mij. Ben ik moedig en intelligent genoeg om mijn eigen zwakheden onder ogen te zien? Dat is de fundamentele vraag.

De Plum Village-beoefeningen bieden een zeldzame kans om het boeddhisme in Vietnam te moderniseren; de afgelopen vier jaar hebben ze hun effectiviteit bewezen. Waarom laten we ons door onze machtige buurman onder druk zetten om zo'n kostbare levende schat te vervolgen en te vernietigen? Wat voor kostbaars zullen we terugkrijgen in ruil voor het vernietigen van de schat die we al hebben?

De beste manier om het duizendjarig bestaan van Hanoi te vieren is naar beoefening te streven, te leven zoals onze grote voorouders Ly Cong Uan, Tran Thai Tong, Tran Thanh Tong, Truc Lam Dai Si, en Meester Tue Trung. Zij waren politici, maar leefden tegelijkertijd een waarachtig geestelijk leven waarin ze geloofden. Waar moet ik trots op zijn behalve op de legendes van mijn voorouders? Ik ben mijn revolutionaire ideaal kwijt geraakt. De heilige vlam van mijn streven is uitgedoofd. Mijn kameraden zijn niet langer echt mijn kameraden, omdat ook hun heilige vuur van revolutionair idealisme is uitgedoofd. Ze zijn alleen nog maar lid van de Partij uit eigenbelang, roem en status. De Plum Village-traditie maakt deel uit van het cultureel erfgoed van mijn land en draagt bij aan een wereldwijde culturele ethiek, niet alleen in theorie maar - het belangrijkste - ook in de praktijk. Zoveel mensen over de hele wereld hebben over deze traditie gehoord en profiteren van deze leer. Ik zou hier trots op moeten zijn, dus waarom heb ik toegestaan dat deze traditie werd aangevallen en weggevaagd uit het land waarin ze geboren is? Dit zijn de vragen die, als ik ze toesta om binnen te dringen en door te werken in de diepte van mijn bewustzijn, de wijsheid van binnenuit kunnen doen ontwaken. Dit zal me het inzicht geven dat ik nodig heb om het pad en de uitweg te zien waar ik naar verlang.

IK BEN EEN STAATSHOOFD OF MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN. Mijn land is al dan niet lid van de Veiligheidsraad of van de VN-Commissie voor de Rechten van de Mens. Ik weet dat gebeurtenissen als Bat Nha, Tam Toa, het Tiananmen-plein en de annexatie van Tibet ernstige schendingen van de mensenrechten zijn. Maar vanwege het nationaal belang, omdat ons land zaken wil blijven doen, omdat we wapens, vliegtuigen, snelle treinen, kerncentrales en andere technologieën willen verkopen, omdat we een markt voor onze producten willen, kan ik niet openhartig spreken en beslissingen nemen die druk zetten op dat land opdat ze stoppen met het schenden van mensenrechten.

Ik schaam me. Mijn geweten is niet in vrede. Maar omdat ik wil dat mijn partij en mijn regering succesvol zijn, zeg ik tegen mezelf dat deze schendingen niet ernstig genoeg zijn om een standpunt over in te nemen. Het lijkt erop dat ook ik gevangen zit in een systeem, een soort machine en ik niet echt mezelf kan zijn. Ik ben niet in staat om mijn echte gevoelens te verwoorden of om me uit te spreken over de situatie. Wat moet ik doen om de rust te krijgen, die ik zo hard nodig heb? Bat Nha is natuurlijk een situatie in Vietnam, maar het is ook een koan geworden voor een hooggeplaatste politiek leider als ik. Welk pad kan ik bewandelen om echt mezelf te zijn?

De koan 'Bat Nha' is de koan van iedereen, het is de koan van elk individu en elke gemeenschap. De koan kan worden beoefend door een Bat Nha-kloosterling, door een monnik of non die aan een boeddhistisch instituut in Vietnam studeert, een eerbiedwaardige in de boeddhistische kerk van Vietnam, een politieagent, een afdelingshoofd, een katholieke priester, een protestantse dominee, een lid van het Politiebureau, een voorzitter van het Volkscomité van een stad, een partijsecretaris in de Provincie, een lid van het Centraal Comité, een redacteur van een krant of tijdschrift, een intellectueel, een kunstenaar, een zakenman, een leraar, een journalist, een abt of een abdis, een internationale politieke leider of ambassadeur. Bat Nha is een kans, want Bat Nha kan je helpen om duidelijk te zien wat je eerder niet kon of wilde zien.

In de Zen-traditie zijn er retraites van zeven, eenentwintig en negenenveertig dagen. Tijdens deze retraites zetten de beoefenaars hun hele hart en geest in om diep in de koan te kijken. Elk moment van hun dagelijks leven is een moment van diep kijken: het zitten, lopen, ademen, eten, tandenpoetsen of kleren wassen. Elk moment blijft de geest geconcentreerd op de koan. De meest populaire retraite is de zevendaagse retraite. Elke dag krijgt de beoefenaar gelegenheid voor persoonlijke begeleiding door de zenmeester. De zenmeester biedt begeleiding aan om de beoefenaars te helpen hun concentratie op de juiste manier te richten, hun geest open te stellen en te zien, zodat de waarheid zich helder kan openbaren.

In de persoonlijke begeleidingssessies wordt de waarheid niet overgedragen van de meester op de beoefenaar. De beoefenaar moet de waarheid zelf realiseren. De zenmeester mag ongeveer tien minuten begeleiding geven om de geest van de beoefenaar te openen en op dingen te wijzen, maar daarna keert de beoefenaar terug naar zijn zitplaats om verder te gaan met diep kijken. Soms zijn er honderden beoefenaars, die allemaal samen in de meditatiezaal zitten met hun gezicht naar de muur. Na een periode van zitmeditatie volgt er een periode van loopmeditatie. De beoefenaars lopen langzaam en elke stap voert hen terug naar de koan. Op etenstijd kunnen de beoefenaars op hun meditatiekussen eten. Terwijl ze eten, overwegen ze de koan. Urineren en poepen zijn ook gelegenheden om diep te kijken. Edele Stilte is essentieel voor meditatief onderzoek en daarom staat er buiten de meditatiezaal altijd een bordje met 'Edele Stilte'.

In het verleden werd Koning Tran Thai Tong verlicht door het onderzoeken van de koans "*Four Mountains*" en "*A true person has no position*". Zenmeester Lieu Quan werd verlicht dankzij zijn beoefening van de koan "*The all proceeds to the one; where does the one go?*" ("Het Geheel gaat voort in het Ene, waar gaat het Ene heen?"). Hij presenteerde zijn inzicht in de Tu-Dam Tempel in de stad Hué.

Als je succesvol wilt zijn in je beoefening van koans, moet je in staat zijn alle intellectuele kennis, alle noties en alle standpunten van dit moment los te laten. Als je gevangen zit in een persoonlijke mening, standpunt of ideologie heb je niet genoeg vrijheid om het inzicht van de koan in je bewustzijn te laten doorbreken. Je moet alles wat je eerder bent tegengekomen, alles wat je eerder als waarheid aannam, loslaten. Zolang je gelooft dat je de waarheid al in handen hebt, is de deur naar je geest gesloten. Zelfs als de waarheid aanklopt, zul je niet in staat zijn om deze te ontvangen. Kennis van dit moment is een obstakel. Boeddhisme vraagt om vrijheid. Vrijheid van denken is de basisvoorwaarde voor vooruitgang. Het is de ware wetenschappelijke geest. In die ruimte van vrijheid kan de bloem van wijsheid bloeien.

In de Zen-traditie is de gemeenschap een zeer positief element. Wanneer honderden beoefenaars samen in stilte 'diep kijken' is de collectieve energie van aandacht en concentratie zeer sterk. Deze collectieve energie voedt iedere minuut en elke seconde de concentratie en geeft de kans om een doorbraak te beleven in de beoefening van de koan. Dit type omgeving is heel anders dan die van een conferentie, discussie of vergadering. De stevige discipline van je meditatiebeoefening, de gunstige omgeving voor concentratie, evenals de begeleiding van de zenmeester en de stille steun van mede-beoefenaars geven je gelegenheid om te slagen.

De suggesties hierboven kun je zien als persoonlijke begeleiding om je te helpen met je beoefening van 'diep kijken'. Deze woorden zijn een middel, niet de waarheid. Ze zijn het vlot dat je naar de andere oever kan brengen, ze zijn niet de oever zelf. Zodra je de andere oever bereikt hebt, moet je het vlot achterlaten. Als het je lukt om diep te kijken, zul je vrij zijn, zul je in staat zijn om je pad te zien. Dan kun je deze woorden gewoon verbranden of weggoeien.

Ik wens jullie allemaal succes met het werk van diep kijken in de Bat Nha koan,

Zenmeester Thich Nhat Hanh
Sitting Still Hut, Upper Hamlet
Plum Village, Frankrijk
19 januari 2010

---

¹ Lang geleden beoefende de Vietnamese koning Tran Thai Tong zen. Hij mediteerde op koans en schonk veertig nieuwe koans naast verschillende aanroepingen, recitaties en korte verzen voor vrienden om met hem te oefenen in de True Teachings Temple van het paleis. Deze koans zijn opgenomen in zijn boek, *'Instructions on Emptiness'*. Meester Tue Trung, een leek, componeerde dertien van zijn eigen koans, die zijn opgenomen in de *'Record of Zen Master Tue Trung'*. De *'Blue Cliff Record'*, uitgegeven door zenmeester Yuan Wu in de twaalfde eeuw, heeft meer dan 100 koans compleet met leerstellingen, commentaren en richtlijnen. Deze klassieker wordt al eeuwenlang door zenbeoefenaars gebruikt.

² Thich Nhat Hanh's eerste klooster, Fragrant Palm Leaves, werd gesticht in de jaren 60 van de vorige eeuw in de buurt van de plek waar Bat Nha later werd gebouwd.